

**T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES**

ESAS NO : 2021/130
KARAR NO : 2021/147
KARAR TR : 05/04/2021

ÖZET: Davacıların ta inmazına Deriner Barajı HES n aatı Çevre Yolları n aatı kapsamında yapılan karayolu çalı maları sonucunda ula ım imkanı kalmamasından ötürü, u ranıldı ı ileri sürülen, zararlara kar ılık olarak maddi tazminatın faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle açılan davanın **DAR YARGI YER NDE** görülmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davacılar : 1-Ö.F.
2-Ö.F.
3-E.F.
4-M. T.
5-M.Ç.
Vekili : Av. .V.
Davalı : DS Genel Müdürlü ü
Vekili : Av. F.Y.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekili, Artvin li, Merkez İçesi, Derinköy Köyünde bulunan tapunun 125 ada, 14, 22 ve 42 sayılı parsellerde kayıtlı ta inmazların maliki olan davacıların, ta inmazlarının idari olarak Derinköy sınırlarında kaldı ını; Zeytinlik Köyünde ikamet etmekte iken Deriner Barajı HES çevre yolları ve baraj gölü nedeniyle Zeytinlik Köyünün tamamen kamula tırıldı ını; Zeytinlik Köyünün sular altında kalmasından önce Zeytinlik Köyü ile Derinköy sınırlarını Çoruh Nehri ayırmakta ve asma köprü ile ta inmazlara yaya olarak 5-10 dakikada geçi sa lanarak zirai faaliyetlerde bulunulmakta iken, Deriner Baraj gölünün 4 yılı a kın süredir su tutması ve HES'in aktif üretime geçmesi ile birlikte ta inmazlara makul ula ım olana ının kalmadı ını; ta inmazların kamula tırılması talebiyle davalı idareye ba vuruda bulunuldu unu; ancak talebin uygun görülmedi ini; dava konusu ta inmazlardan fiilen ve hukuken yararlanılamadı ını; ta inmazlara mevcut haliyle verilen zararın süreklilik ve kalıcılık arz etti ini; ta inmazların ekonomik ve sosyal yönden bir daha kullanamaz hale geldi ini; % 62 de er kaybına u radı ını ileri sürerek, davanın kabulü ile fazlaya ili kin hakları saklı kalmak kaydıyla ta inmazların bedeli olan 85.077 TL'nin dava tarihinden itibaren i leyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsili ile, ta inmazların mülkiyetinin davalı idare adına tesciline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmı tır.

II. UYU MAZLI A L K NBA VURU SÜREC

A. Adli Yargıda

2. Artvin Asliye Hukuk Mahkemesinin 28/12/2015 tarihli ve E.2015/192, K.2015/1074 sayılı dosyasında, 3194 sayılı mar Kanunu'nun ilgili maddeleri uyarınca tek yanlı idari i lemle düzenlenen imar planları ve bu planlara dayanılarak yapılan i lemlerin idari nitelik ta ıdı ı, söz konusu imar planlarının zamanında uygulamaya geçirilmemesi durumunun da idari eylem oldu unun kabulünün gerekece i, yine Uyu mazlık Mahkemesinin 09/04/2012 tarihli ve E.2011/238, K.2012/63, E.2012/41, K.2012/77 sayılı kararları ile fiili el atmanın olmadı ı durumlarda idari yargı yerinin görevli bulundu unun oybirli i ile karara ba landı ı dikkate alındı ında, Kamula tırma Kanunu'nun geçici 6. maddesinde, 6487 sayılı Kanunu'nun 21. maddesi ile getirilen de i iklik yürürlü e girmeden önce de bu tür uyu mazlıkların idari nitelikte ve çözüm yerinin idari yargı oldu unun (Yargıtay 18. Hukuk Dairesinin 29/06/2015 tarihli ve E.2014/20794, K.2015/11465 sayılı kararı) anla ıldı ı gerekçesiyle, somut uyu mazlık bakımından yargı yolunun caiz olmadı ı; 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 114/1-b maddesi ve aynı Kanun'un 115/2 maddesi uyarınca davanın dava artı noksanlı ından usulden reddine karar verilmi , bu karar kesinle mi tir.

3. Davacılar vekili bu kez, ta ınmazda meydana gelen zararlara kar ılık olarak 85.077,00-TL (ıslah edilmi haliyle 105.130,71 TL) maddi tazminatın adli yargıda açılan dava tarihinden itibaren i leyecek yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle idari yargı yerinde dava açmı tır.

B. dari Yargıda

4. Rize dare Mahkemesinin 03/04/2019 tarihli ve E.2016/502, K.2019/210 sayılı dosyasında, davacıların mirasçısı oldukları ta ınmazlarda meydana gelen de er azalı ına kar ılık toplam 105.130,71 TL maddi tazminatın 85.077 TL'si için Artvin Asliye Hukuk Mahkemesinde dava açma tarihi olan 06/04/2015 tarihinden itibaren, 20.053,71 TL'si için ise ıslah dilekçesinin idareye tebli edildi i 20/04/2018 tarihinden itibaren i leyecek yasal faizi ile birlikte hisseleri oranında davacılar a ödenmesinin kabulüne karar verilmi , bu karara kar ı davalı idare vekili tarafından istinaf isteminde bulunulmu tur.

5. Samsun Bölge dare Mahkemesi 3. dari Dava Dairesinin 23/09/2020 tarihli ve E.2019/1097, K.2020/772 sayılı dosyasında, kamula tırma mevzuatı çerçevesinde bir sürecin yürüdü ü, öte yandan, zararın, baraj in ası sırasındaki ta ınmaza kamula tırmasız el atılmasından ya da bir plan ve projeye dayalı olan baraj in asında idarenin hizmet kusurunu te kil eden bir eyleminden do du unun iddia edilmedi i, ta ınmaza ula ımı sa layan yolun su altında kalması gibi barajın bizatihi varlı ına ba lı bir sebeple söz konusu zararın olu tu unun iddia olundu u, davalı idareye yapılan ba vurunun da ta ınmazların kamula tırılması istemi oldu u ve ta ınmazların sürekli olarak kullanılamaz hale geldi i iddialarıyla ta ınmazın tamamının de erinin kar ılanmasına ili kin taleplere dava dilekçesinde yer verildi i birlikte de erlendirildi inde, uyu mazlı ın Kamula tırma Kanunu'nun 12. maddesinde düzenleme altına alınan kısmi kamula tırma (mücevvir alan kamula tırması) müessesesi çerçevesinde çözümlenece i sonuç ve kanaatine varıldı ı gerekçesiyle, idare mahkemesinin görev alanında bulunmayan uyu mazlıkta daha önce adli yargıda görevsizlik kararı verildi i hususu da gözönüne alınmak suretiyle, 2247 sayılı Uyu mazlık Mahkemesinin Kurulu ve leyi i Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli mahkemenin belirlenmesi için Uyu mazlık Mahkemesine ba vurulması gerekirken, dare Mahkemesince uyu mazlı ın esasının incelenmek suretiyle verilen kararda hukuki

isabet bulunmadı ı gerekçesiyle, istinaf ba vurusunun kabulüne, idare mahkemesi kararının kaldırılmasına, dosyanın yeniden bir karar verilmek üzere Mahkemesine gönderilmesine karar verilmi tir.

6. Rize dare Mahkemesinin 30/10/2020 tarihli ve E.2020/758 sayılı dosyasında, Bölge dare Mahkemesince verilen kaldırma kararı uyarınca, görev uyu mazlı ının giderilmesi ve görevli yargı merciinin belirlenmesi için dava dosyasının Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmesi gerekti i gerekçesiyle, adli yargı görevsizlik kararına ili kin dosyasının teminine, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için i bu dosyanın Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin görev konusunda Uyu mazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar verilmi tir.

III. LG L HUKUK

A. Mevzuat

7. Anayasa'nın 125 inci maddesinin son fıkrası öyledir:

" dare, kendi eylem ve i lemlerinden do an zararı ödemekle yükümlüdür."

B. Yargı Kararları

8. Yargıtay çtihadı Birle tirme Kurulunun 11/02/1959 tarihli, E.1958/17, K.1959/15 sayılı kararının, III. Bölümünde öyledir:

“ stimlâksiz el atma halinde amme te ekkülü stimlâk Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden alması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmuş durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir.

Bundan ba ka, bir amme te ekkülü tarafından bir tesisin yaptırılması sırasında Devlet malı olmayan yerlerden toprak alınması veya böyle yerlere toprak veya moloz yı ılması neticesinde meydana gelen zararların tazmini davası da ba kasının malına amme te ekkülünün diledi i gibi el atma hakkı bulunmadı ı ve plan ve projelere ve arnamelere ba kasının malına ihtiyaca göre el atılabilmesini gerektirecek esaslar konulamayaca ı cihetle, haksız fiilden do an bir tazminat davası sayılır.

Yapılan i lerin plan veya projeye aykırı olarak yapılması hali de idari karara aykırı bir hareket bulunması itibariyle yine idari kararın tatbiki olan bir fiil sayılamaz ve bu bakımdan bu iddia ile açılmış bir dava haksız fiilden do an bir davadan ibaret olacaktır.

Bu bentte anılan davalar, içtihadı birle tirme kararının dı nda kaldıklarından kararın bunlara ümulü yoktur”

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

9. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 05/04/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, dare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre ba vuruda bulunulmuş oldu u, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyu mazlık Mahkemesine gönderildi i ve ta ınmazda olu tu u

ileri sürülen zararın tazmini yönünden usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ndan görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

10. Raportör-Hakim Gül en AKAR PEHL VAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTCÇ ile Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

11. Dava, Artvin li, Merkez İçesi, Derinköy Köyünde bulunan 125 ada, 14, 22 ve 42 sayılı parsellerdeki ta ınmazlara Deriner Baraj Gölü nedeniyle ula ım olana ının kalmadı ndan bahisle u ranıldı ı ileri sürülen zararlara kar ılık olarak maddi tazminatın adli yargı yerindeki dava açma tarihinden itibaren i letilecek yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle açılmış tır.

12. darenin yürütmekle yükümlü bulundu u kamu hizmetine ili kin olarak uygulamaya koydu u plan ve projeye göre meydana getirdi i yol, kanal, baraj, su yolları, su ebekesi gibi tesislerin kurulması, i letilmesi ve bakımı sırasında ki ilere verdi i zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve i lemlerden dolayı ki isel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait oldu u; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunuldu u; özel mülkiyete konu ta ınmaza kamula tırmasız el atıldı ı veya plan ve projeye aykırı i görüldü ü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ili kin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerince çözümlenece i, yerle ik yargısal içtihatlarla kabul edilmi bulunmaktadır.

13. Olayda, ilk olarak adli yargı yerinde açılmış olan davada, yapılan ke if sonucu, Bilirki i Kurulu tarafından hazırlanan raporda; baraj yapımı nedeniyle, davacıların sebze tarımı yapılan ta ınmazlarına giden yolların tamamının sular altında kaldı ı, öncesinde yaya olarak gidilen ta ınmazlara ula ımın, araç vasıtasıyla yapılabildi i, mesafenin ve sürenin uzadı ı, üretim maliyetinin arttı ı belirtilmi ; raporda, ta ınmazlara fiilen el atıldı ına yönelik bir ibareye yer verilmemi tir. Di er taraftan, idare mahkemesinde açılan davada, mahkemece yapılan ke if sonucu hazırlanan Bilirki i Raporunda da, dava konusu ta ınmaza davalı idare tarafından fiilen el atılmadı ının ifade edildi i görülmü tür.

14. Bu durumda davacıların iddiaları ve dosyada bulunan bilirki i raporları dikkate alınarak, davanın, idarenin görevinde olan kamu hizmetini yürüttü ü sıradaki eyleminden veya eylemsizli inden do an zararın giderilmesine yönelik olarak açıldı ının kabulü gerekir.

15. Kamu hizmetinin, yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmedi inin; kamu yararına uygun ekilde i letilip i letilmedi inin; hizmet kusuru ya da ba ka bir nedenle idarenin sorumlulu u bulunup bulunmadı ının yargısal denetiminin, idari i lem ve eylemlerden dolayı zarara u rayanlar tarafından açılacak tam yargı davası kapsamında, idari yargı yerlerince yapılaca ı açıktır.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

Davanın çözümünde DAR YARGININ GÖREVLİ OLDÜ ÜNA,

05/04/2021 tarihinde OY B RL LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükrü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Bırol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN